

Colonia Finlandesa Argentiinassa 100 vuotta

Olavi Koivukangas

Ensimmäinen suuri siirtolaisryhmä Suomesta, 112 henkeä, saapui Misionessin maakuntaan Argentiinaan v. 1906 Arthur Thesleffin johdolla. Tämän eksoottisen siirtolaisuuden alku kytkeytyy Suomen poliittiseen historiaan; taustalla Bobrikoffin murha ja Venäjän sortotoimet. ”Utopiasiirotokunnalla” tavoiteltiin vapautta ja parempaa elämää Suomea helpommissa olosuhteissa. Tulijat kohtasivat kuitenkin suuria vaikeuksia. Misionessin maaperä oli karua eivätkä koulutetut siirtolaiset olleet tottuneet metsä- ja maatalouteen, eikä heillä ollut siihen tarvittavia työkaluja. Monet palasivatkin takaisin Suomeen tai muuttivat Brasiliaan ja Yhdysvaltoihin.

Suuri siirtokunta Argentiinassa jäi vain haaveeksi, sillä vuoden 1906 jälkeen olot paranivat Suomessa. Pienestä lukumäärästä huolimatta suomalaisten merkitys on ollut paikallistasolla suuri. Suomalaiset rakensivat kauppoja, postin ja koulun sekä olivat luomassa ensimmäisiä osuuskuntia Misionessin maakunnassa. Enimmillään suomalaisten lukumäärä lienee ollut noin 200-300, silloin kun kirjailija Olavi Paavolainen 1930-luvulla vieraili siirtokunnassa. Suomalaiset asuivat raivaamansa tien, Picada Finlandesan, varrella ja viljelivät mm yerba-kasvia, josta saadaan mate-teetä.

Nykyään Oberan seudulla asuu noin 100 suomalaista ja lisäksi noin 200 ihmisellä on suomalaiset sukujuuret. Suomalaisen jälkeläiset ovat ylpeitä syntyperästään, vaikka monilla suomen- tai ruotsinkielisilläkin jo kadonnut suvusta. He haluavat vahvistaa yhteyksiään esivanhempiansa kotimaahan kaikin tavoin.

Colonia Finlandesan 100-vuotisjuhlan päätapahtumaa, Suomi-viikkoa, vietettiin Oberassa 27.3.–2.4.2006. Suomea edustivat ministeri Pertti Paasio ja eduskunnan Suomi-Argentiina-ystävyyssseuran puheenjohtaja, kansanedustaja Heikki A. Ollila. Siirtolaisuusinstituutin johtaja Olavi Koivukangas johti Siirtolaisuusmuseon Tukiyhdistyksen nimissä järjestettyä 8 hengen ryhmää. Juhlille osallistui myös Suomi-Seuran toiminnanjohtaja Paula Selenius ja varapuheenjohtaja Terhi Nieminen-Mäkynen sekä Suomi-Argentiina seuran puheenjohtaja Pilvi Riikka Tai-

pale. Suomen kirkkoa edusti rovasti Jaakko Kuusinen, jonka mukana tuli suuri ryhmä Espanjan Aurinkorannikon suomalaisia. Matkailijoita oli myös Brasiliasta, Yhdysvalloista, Sveitsistä jne.

Juhlatapahtumat järjestettiin pääasiassa paikallisin voimin koordinaattorina Suomen Oberan kunniakonsuli Hugo Sand, jonka isoisä oli kotoisin Oravaisista. Suomen Argentiinan suurlähetystö vastasi tapahtuman tiedotuksesta, logistiikasta ja monista käytännön järjestelyistä, avainhenkilönä lähetystösihteeri Petra Theman.

Antropologi Maria Rosa de Barney ja poikansa Juan olivat keränneet satoja vanhoja valokuvia Colonia Finlandesasta, joista 30 oli suurennettu näyttelyksi Oberan Kulttuurisalille.

Seppo Parkkisen näytelmä, joka perustuu Enrique Tessierin ”Kaukainen maani” -kirjaan, esitettiin espanjaksi paikallisten pohjoismaalaisten toimesta. Näytelmä kertoo suomalaisen siirtokunnan historialta nykypolvelle. Näytelmää seurasi 300 ihmistä, ja samassa tilaisuudessa esitettiin vielä Antti Välikankaan tekemä Filmihallin dokumentti siirtokunnan 90-vuotisjuhlista.

Picada Finlandesan alkupäässä Bonplandissa oli juhlatilaisuus ja muistopuun istutus sekä laatan paljastus. Sen jälkeen juhlavieraat kävelivät pari kilometriä tällä suomalaisten tiellä ja sitten ajettiin linja-autoissa vanhan suomalaissiirtokunnan läpi. Kyltit tien varrella kertoivat, missä oli kenenkin suomalaisen asutus sijainnut. Matkan varrella koululaiset tervehtivät kulki-joita Suomen lipuin.

Picada Finlandesan loppupäässä Caa-Yarissa oli iltajuhla, johon osallistui lähes 1000 ihmistä. Ohjelman jälkeen paljastettiin suomalaisten siirtolaisten muistomerkki, laiva ”Linnea”, jossa mastot toimivat lipputankoina ja suihkulähteenä. Se on nimetty sen laivan mukaan, jolla suomalaiset saapuivat Argentiinaan 100 vuotta sitten. Ruokailun jälkeen sytyttiin kokko, jonka ympärillä esitettiin tanhuja ja muuta ohjelmaa pitkälle yöhön. Plazoleta fe Finlandia -aukiolla paljastettiin 100-vuotisjuhlan muistolaatta ja julkistettiin Arne Ricardo Vuoren säveltämän Suomi-tan- gon sanat.

Härkävaljakko on osa Colonia Finlandsan historiaa.

Picada Finlandsan – eli suomalaisten tien – juhlassa oli paljon yleisöä.

Edessä vas. Manuel Holopainen, likka Laulaja ja Jouko Lappi. Takana Suomalaiset vieraat Pertti Paasio ja Olavi Koivukangas.

Pentti Sormunen pitää edelleen kauppaa Zarateassa.

Viljo Niskanen palaneen talonsa portailla Colonia Finlandesassa 2006. Portaiden läheltä löytyi vanha kirves ja silitysrauta.

Penedon suomalainen klubi-talo. Sen vieressä on suomalainen museo.

Säveltäjä Arne Ricardo Vuori.
Colonia Finlandesa, Argentiina.

Manuel Holopainen asuu ulkorakennuksessa, koska asuintalo paloi noin 10 vuotta sitten. Villa Alborada, Paraguay.

Pääjuhla oli Parque de las Naciones -amfiteatterissa. Puheiden jälkeen esitettiin kulttuuriministeri Tanja Karpelan ja arkkipiispa Jukka Paarman tervehdykset. Säveltäjä Arne Ricardo Vuori sai tilaisuudessa Suomen Leijonan Ritarikunnan kunniamerkin. Suomi-viikon yhteydessä julkaistiin myös kunnioitetun, lähes 80-vuotiaan maestron viimeisin CD-levy nimeltä ”Suomi”. Todettakoon, että Arne Ricardo Vuori kuoli parin viikon kuluttua 12.4.2006.

Kaksikielinen jumalanpalvelus pidettiin Parroquia Olaus Petri:ssä Oberassa. Rovasti Jaakko Kuusinen kertoi Suomen kirkon lahjoittaneen siirtokunnan jälkeläisille 50 espanjankielistä katekismusta.

Maanantaina 3.4.2006 vieraili 22 hengen ryhmä suomalaisia Paraguayn puolella 1920-luvulla perustetussa Villa Alboradan siirtokunnassa siellä asuvien suomalaisten Iikka Laulajan, Manuel Holopaisen ja Jouko Lapin luona. Iikka Laulajan luona järjestetyllä lounaalla tapasimme myös muita suomalaisten siirtolaisten jälkeläisiä.

Siirtolaisuusmuseon Tukiyhdistyksen ryhmän erikoiskohteet

Menomatalla tutustuttiin Buenos Airesin Siirtolaismuseoon, joka aloitti toimintansa v. 2002. Museo sijaitsee v. 1911 rakennetussa suuressa siirtolais-hotellissa, joka oli ensimmäinen maamerkki Buenos Airesin satamaan tuleville laivoille. Hotellissa on ollut majoitus 3000 hengelle ja ruokasali noin 1000 hengel-

le. Suuressa ruokasalissa on myös siirtolaisrekisteri, johon on merkitty ennen vuotta 1932 saapuneet siirtolaiset. Argentiinaan on saapunut noin 5 miljoonaa siirtolaista eri puolilta maailmaa. Buenos Airesissa tutustuttiin myös vanhaan suomalaiseen merimieskirkkoon, joka on ollut suomalaisten siirtolaisten tärkeä kohtaamispaikka. Marjatta Nieminen ja Pulmu Heironen hoitivat järjestelyt Buenos Airesissa hienosti. Oli mielenkiintoista vierailla Heinosen Rusko-nimisellä maatilalla Buenos Airesin ulkopuolella ja nauttia siellä asado-lounas.

Paluumatkalla Argentiinasta ryhmä kävi v. 1929 perustetussa Penedon suomalaissiirtokunnassa Brasiliassa. Tässä Latinalaisen Amerikan elinvoimaisimmassa vanhassa suomalaisasutuksessa tapasimme 89-vuotiaat Eila Ampulan ja Armas Viitaniemen, sinne aikuisena muuttaneen Hilikka Vikmanin ja monia muita suomalaisia.

Matkan viimeinen kohde oli Sao Paolon Siirtolaismuseossa, joka sekin on vanha vastaanottokeskus, rakennettu vuosina 1886-1888. Täällä Santoksen satamaan tulleita siirtolaisia voitiin ottaa vastaan 3000 henkeä päivässä ja lähettää sitten eri puolille Brasiliassa. Vuosina 1887-1978 maahan tuli 3,5 miljoonaa rekisteröityä siirtolaista. Tutkimustoiminnan ohella museolla on myös siirtolaisrekisteri, johon on merkitty noin 900 000 nimeä. Vierailun jälkeen olemme saaneet jo rekisteristä kerättyjä tietoja Brasiliaan tulleista suomalaisista. Matka Etelä-Amerikkaan oli monin tavoin hyödyllinen ja avartava.